

Novi horizonti umetnosti i trajanja: Priča o Digigraphie®

Digigraphie® je kontrolisani proces visokokvalitetnog štampanja umetničkih dela, reprodukcija i dokumenta koji je osmislila i razvila japanska korporacija Epson. Postupak otvara potpuno nove mogućnosti zahvaljujući kojima umetnici mogu maksimalno iskoristiti prednosti digitalnih tehnologija za stvaranje trajnih umetničkih dela. Istovremeno, muzeji, galerije i arhivi mogu čuvati takva dela u skladu sa muzeološkim načelom večnosti, jer ona ne gube ubrzano kvalitet sa godinama.

Termin Digigraphie je kreirani po prvi put zvanično upotrebljen 13. novembra 2003. godine, na Jesenjoj izložbi u galeriji Cvijeta Zuzorić u Beogradu. Njime su tada označena određena umetnička dela nastala u procesu digitalne kreacije i štampe. Kasnije je ovo ime preuzeto za tačno definisan i standardizovan postupak digitalnog štampanja, a veoma je interesantno zapamtiti podatak da je prvi put upotrebljeno upravo u Beogradu pre petnaest godina. O tome je pisano u prvom izdanju promotivne publikacije koja je objašnjavala postupak Digigraphie® i pozivala umetnike da ga prihvate. Međutim u kasnijim izdanjima ove publikacije, navedena je samo godina i naziv izložbe bez pominjanja imena galerije i grada, tako da je tačno mesto "krštenja" ostalo skriveno za neupućene, ili se ponegde čak navodi Pariz. Mogući razlog je politička situacija i stereotipna slika tadašnje Jugoslavije i kasnije Srbije u javnosti.

Prve tehnologije digitalnog štampanja i reprodukcije umetničkih dela, tada pomoću Iris inkdžet štampača, razvijene su još krajem osamdesetih godina dvadesetog veka. Ovo je otvorilo vrata novoj disciplini: digitalnoj kreaciji i reprodukciji umetničkog dela. Uskoro, 1991. godine, američkom grafičaru Džeku Duganu zatrebao je generički termin kako bi njime opisao radove umetnice Dijane Bart, izvedene pomoću inkdžet tehnologije. Hteo je da izbegne određene negativne konotacije tehničkih izraza "inkdžet" i "kompjuterski generisane" pa je pokušao sa francuskim terminima "jet d'encre" (inkjet) i "gicleur" (prskati, štrcati) i na kraju izabrao "Giclée" (poprskano). Rođen je nov, opšti naziv za razne postupke i sva umetnička dela nastala pomoću inkdžet štampača. Francuski umetnici su takođe bili suočeni sa istim problemom i opštim nazivom svojih dela kao i Dugan. Odmah su odbacili izraz "ink jet print", jer su smatrali da nije prikladan za dela nastala ovakvim umetničkim načinom štampanja. Pojedini umetnici koristili su i drugačije nazive i stavljali vlastite nazive i etikete na svoja dela. To je bio slučaj sa Filipom Plisonom, umetnikom koji je stvarao "Pixigraphie", ili Žan Noel l'Harmeroult, modni fotograf koji je svoja dela nazivao "Hyperchromes".

Da bi tačno definisali tehnologiju visokokvalitetne digitalne umetničke štampe i izrade limitiranih izdanja grafika kreiranih pomoću Epson profesionalnih foto štampača, ova korporacija je u Francuskoj 2003. godine zvanično registrovala naziv Digigraphie® u saradnji sa INPI (Institute Nationale De La Propriete Industrielle) i institutom OHIM (The Institute for the registration of European Trade Marks). Od tog trenutka svi oni koji stvaraju u skladu sa pravilima Digigraphie® štampanja mogu sada uz svoja dela stavljati ovu etiketu.

Postupak Digigraphie® daje nov prostor mašti i kreativnom stvaranju. Po definiciji, originalan rad morao bi biti jedinstven. Digigraphie® svakom umetniku nudi mogućnost distribucije svojih dela uz visok kvalitet ograničenog izdanja odnosno serije. Milan Živković, jedan od prvih fotografa koji je dobio Digigraphie® sertifikat, voli da naglasi: "Analogno ili digitalno, snimak postaje fotografija tek kada je na papiru". Fotograf nije samo zadovoljan snimanjem fotografije, već je samostalno štampa i kontroliše proces od početka do kraja kako bi svojoj fotografiji dao izgled koji je u početku vizualizovao. Mogućnosti su beskonačne jer delo ima neuporedivo visok kvalitet, kontrolisanu seriju i prati ga sertifikat koji kolekcionarima i galeristima služi kao svojevrсни garantni list. Postupak u osnovi sprečava bilo koji plagijat jer je svako delo numerisano, obeleženo suvim žigom i potpisano. Svaki otisak je deo ograničenog izdanja i kada se postigne zadati broj primeraka, nema dodatnih otisaka.

Štampa po potrebi veoma je važna jer umetnici mogu svoja dela slobodno da urade onda kada to žele, bez rizika da na bilo koji način ugroze svoje stvaralaštvo. Profesionalni Epson štampači koji spadaju u sistem Digigraphie® štampe garantuju savršenu reprodukciju boja i nijansi koja je uvek identična prvom otisku. S obzirom na posebna pigmentna mastila delo se ne menja tokom vremena. Stoga umetnici i galeristi mogu proizvoditi odnosno štampati potrebne radove isključivo na osnovu potražnje.

U ovom postupku koriste se isključivo Ultrachrome K3 pigmentna mastila koja odlikuje neverovatna tehnologija namenjena maksimalnom produženju trajanja otiska. Umetnici mogu sada da ponude ovaj nov oblik izražavanja, vrednu alternativu kako samo za jedno delo, tako i za velike serije, izložbe ili programe galerijske štampe. Na sajtu Digigraphie® umetnici imaju svoje galerije gde svaki umetnik može besplatno da registruje i prezentuje deo svog portfolija. Nove i uzbudljive mogućnosti za galerije definisane su činjenicom da autori galerijama a potom i galerije kupcima nude nove i pre svega garantovana originalne radove. Svaki suvi žig sistema Digigraphie® originalno je kreiran, numerisan i potpisan. Još jedna prednost jeste mogućnost prodaje kolekcija pod imenom Digigraphies. Ova specifična etiketa odnosi se na radove umetnika koji više nisu živi. Naslednici umetnika mogu štampati njegova dela i izlagati ih u galerijama. Ovo je način ponovnog vrednovanja umetničke baštine.

Muzeji su ponosni na svoje zbirke jer ovaj znak danas privlači muzeje širom Evrope. Svi muzeji, kako nacionalni tako i privatni, sada mogu posetiocima ponuditi priliku da imaju kvalitetan rad sa garantovana ograničenom serijom odnosno izuzetnom, trajnom reprodukcijom svog omiljenog dela (slike ili fotografije). To je fantastična prilika da umetničko nasleđe odnesete u vaš dom a prodaja se može obaviti ili tokom privremene izložbe ili pregledom kataloga stalnih zbirki radova. Od velike je važnosti štampanje samo u količinama koje su neophodne, jer su sve Digigraphie® garantovana identične, naravno kada se koristi isti fajl, štampač i papir.

Kako bi umetnicima pružio širok izbor materijala Epson je odabrao posebnu paletu umetničkih materijala koja se može koristiti u procesu Digigraphie®. Tu su posebni art papiri čija površina može biti glatka, ultraglatka, teksturirana, namenjena akvarelu, baršunasta, platno namenjeno štampanju itd. Svi ovi materijali testirani su u nezavisnim laboratorijama koje garantuju stabilnost i trajnost dela tokom vremena. Kompletna lista materijala koje proizvode Epson, Canson i Hahnemühle postoji na sajtu Digigraphie®.

Kontrola i kvalitet veoma su važni muzejima. Muzej Albert Kan u Francuskoj ima ogromnu kolekciju sastavljenu od originalnih auto hroma i ostaće upamćen kao prva institucija koja je prihvatila i izlagala Digigraphie®. Albert Kan, francuski bankar i filantrop, želeo je da pokaže miran svet u kojem razumevanje i znanje svetskih kultura eliminiše nedostatak tolerancije. Angažovao je fotografe i od 1909. do 1931. poslao ih širom sveta da snimaju fotografije u boji, i naprave ono što je on nazvao "Arhiv planete". Kolekcija se danas sastoji od 72.000 kolornih negativ fotografskih ploča i najveća je na svetu. Da bi podelio i distribuirao ovu jedinstvenu baštinu koja pruža "jasnu sliku o evoluciji planete" muzej Albert Kan odabrao je digitalizaciju, štampu i posetiocima nudi Digigraphie® - reprodukcije jedinstvenih kvaliteta i otpornosti na vremenske uticaje. Epsonova tehnologija oživela je slike sa istorijskih fotografskih ploča.

Kod nas su Digigraphie pronašle svoje mesto i ovaj postupak u celini koriste tri poznata i renomirana fotografa, Milan Živković, Branislav Brkić i Dragoljub Zamurović. Potrebno je napomenuti da veliki broj autora svoja dela načelno realizuje prema principima Digigraphie, ali sprovedeni postupak nije u sistemu kontrole standarda. Stoga ovakva dela spadaju pod pojam "Giclée" - umetničko delo nastalo inkdžet štampačem, ali bez garancija da je dosledno sproveden celokupan proces štampanja i kontrole koji je obavezan za Didžigrafiju.

